

Alapismereti jegyzet ifjú polgárőröknek (2015.)

Írta: Dr. Christián László tanszékvezető egy. docens

A jegyzet előkészítésében közreműködtek: dr. Rottler Violetta (1. fejezet), dr. Kovács Sándor (4, 5.), Dr. Freyer Tamás (7.), dr. Gápár Miklós (8.), Nagy Zsuzsanna, Trikkal Lajos (9.)

Tartalomjegyzék

Alapismereti jegyzet ifjú polgárőröknek (2015.)	1
Írta: Dr. Christián László tanszékvezető egy. docens.....	1
Előszó	3
1. Alkotmányjogi, honvédelmi alapismeretek; a haza és hazafiság, kapcsolat a határon túli magyarsággal; lokálpatriotizmus.....	4
2. Magyarország bűnügyi helyzete	7
3. A polgárórség helye, szerepe a rendvédelemben	10
3.1. A polgárórség történetéről röviden	10
3.2. A polgárórség legfontosabb alapértékei	11
3.3. A polgáróri tevékenység jogi alapjai.....	12
4. Az ifjú polgárőr	13
4.1. Ifjú polgárőr jogai és kötelezettségei	13
4.2. Az ifjú polgáróri munka a gyakorlatban.....	14
5. A polgárórség együttműködő partnerei	17
6. Közlekedési alapismeretek	19
7. Sporttevékenység.....	22
8. Légpuska lövészet felkészítés	23
9. Önvédelem	25
Mellékletek:.....	26
1. számú melléklet: A célzás (légpuskalövészet)	26
2. számú melléklet: A lövészen betartandó biztonsági rendszabályok.....	28
3. számú melléklet: A lövészet technikai képzés részelemei	29
Felhasznált források:	31
Internetes források:.....	31
Legfontosabb felhasznált jogszabályok:.....	32

Előszó

Tisztelt Olvasó, kedves Ifjú Polgárőr!

Először is őszinte örömünkre szolgál, hogy ifjú polgárórként csatlakozol a szervezetünkhöz. Isten hozott a polgárórság népes családjában, amely immár több, mint 50.000 főt számlál Magyarországon, ezzel hazánk legnagyobb, ismert és elismert, egységes, jól szervezett társadalmi bűnmegelőzési szervezete. Ráadásul azt mondhatjuk, hogy nemzetközi összehasonlításban a polgárórság sajátos, egyedi megoldás a bűnmegelőzés terén, egyfajta hungarikum.

A jegyzet, amelyet most a kezébe veszel, azért készítettük el, hogy iránytűként szolgáljon számodra az ifjú polgárőri szolgálatod során. Olyan ismeretek gyűjtöttünk össze, amelyek egyrészt konkrét eligazodást biztosítanak a polgárőri munka során, másrészt hasznosak lehetnek számodra bármikor az életben, harmadrészt pedig érdekes és fontos információkat is megtudhatsz belőle.

Tudnod kell, hogy a polgárőri munka egy nemes szolgálat, amelyet önkéntesen, ellentételezés nélkül, egyfajta közösségi munka formájában, a közösség, a település rendjének, biztonságának a fenntartása, az ott lakók biztonságérzetének javítása érdekében vállal a több tízezer polgárőr. A polgárőri munka sok áldozattal és lemondással is jár, mégis a saját közösségéért és településéért jó szívvel vállalja a polgárőr, ez pedig önmagában tiszteletre és elismerésre méltó magatartás. A polgárórság eddigi bő két évtizedes tevékenysége, társadalmi ismertsége és elfogadottsága, kormányzati támogatása okán azt mondhatjuk, hogy egy sikeres, komoly szervezethez csatlakozol.

Tudnod kell, hogy Te személy szerint is sokat tehetsz azért, hogy ez hosszú távon így maradjon és további kimagasló eredményeket érhessen el a polgárórság hazánkban. Érezd jól magad a polgárőrök között, érezd magadénak a feladatot, a küldetést, és mutasd meg, hogy Te is hozzá tudsz tenni a szervezet sikeréhez, és példamutatóan osztozol e nemes szolgálatban. Meggyőződésünk szerint az ifjú polgárőr mozgalomból kiváló leendő polgárőrök és polgárőr vezetők kerülhetnek ki, reméljük Te is közéjük tartozol majd.

Budapest, 2015. augusztus 28.

Dr. Túrós András OPSZ elnök,
Dr. Christián László Polgárőr Akadémia igazgató

1. Alkotmányjogi, honvédelmi alapismeretek; a haza és hazafiság, kapcsolat a határon túli magyarsággal; lokálpatriotizmus.

Történelmünk során több jogforrás tartalmazta az alkotmányos joganyagot, királyi dekrétumokban, jogszabály-gyűjteményekben, törvényekben voltak megtalálhatóak. Hazánk első írott alkotmánya a Magyar Tanácsköztársaság 1919-es alkotmánya volt, ez azonban csak pár hónapig maradhatott hatályban. Ezt követte az ún. sztálini alkotmány, az 1949. évi XX. törvény, amit jelenleg hatályos Alaptörvényünk (2011. április 25.) váltott fel. Az **Alaptörvény** Magyarország jogrendszerének alapja. Az Alaptörvényen kívül a jogszabályok közé tartoznak még a törvények és a rendeletek (ezeknek a típusait most nem részletezzük). Az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek. Az Alaptörvényünk szerint Magyarország államformája köztársaság. Magyarország az Európai Unió tagállama, független, demokratikus jogállam. Mit jelent mindez? Többek között azt, hogy önálló kultúránk és nyelvünk van, szuverén ország vagyunk, ezért jogunk és kötelességünk határaink védelme. A demokrácia szó a démosz=nép uralmát jelöli, amely az elhatárolja az önkényuralmi, autoriter (=tekintélyelvű) diktatúrától. A jogállamban a mindennapi élet kiszámítható mederben zajlik, a törvények és más alacsonyabb szintű jogszabályok betartását az állam akár erőszakkal is megköveteli, kikényszeríti. A neves felvilágosodás kori francia filozófus, Montesquieu mondta egyszer, hogy ha egy országba utazik, nem azt nézi, hogy jók-e az adott ország törvényei, mert jó törvények mindenhol vannak, hanem azt, hogy a törvényeket betartatják-e? A demokratikus államokban a hatalommegosztás elve érvényesül, tehát elkülönülnek a törvényhozói (=parlament, országgyűlés), az igazságszolgáltatói (=bíróóságok), és végrehajtói (=közigazgatás, élén a kormánnyal) hatalmi ágak egymástól.

Most tekintsük át az **állam legfontosabb szerveit** nagyon röviden.

Az **Országgyűlés** a legfőbb népképviselői szerv, hiszen az országgyűlési képviselőket a választópolgárok választják. Az Országgyűlés legfontosabb feladatköre a törvényalkotás és a kormány ellenőrzése.

Magyarország államfője a **köztársasági elnök**, aki kifejezi a nemzet egységét, és örökös az államszervezet demokratikus működése felett. A köztársasági elnököt az Országgyűlés öt évre választja.

A **Kormány** a végrehajtó hatalom általános szerve, tehát a teljes közigazgatás rendszerét a Kormány működteti. A Kormány tagjai a miniszterelnök (=kormányfő) és a miniszterek. Hazánkban 2015 nyarán 9 minisztérium működik. A Kormány általános hatáskörű területi végrehajtó szervei a megyei, fővárosi Kormányhivatalok.

Magyarországon a helyi közügyek intézése és a helyi közhatalom gyakorlása és helyi **önkormányzatok** működnek. Tehát az egyes településekhez szorosan kapcsolódó közügyeket a lakosság érdekében a települési önkormányzatok saját hatáskörben intézhetik, valamint ennek érdekében önkormányzati rendeletet is alkothatnak. Ezt nevezzük a közhatalom decentralizált (helyi szinten történő) gyakorlási formájának. A helyi önkormányzatok között megkülönböztetünk települési és megyei önkormányzatokat.

A **bíróságok** igazságszolgáltatási tevékenységet látnak el, többek között döntenek az emberek –magánjogi- jogvitáiban, büntető ügyekben hoznak döntést és közigazgatási döntéseket vizsgálnak felül. A legfőbb, egyben legfelső bírósági szerv a Kúria, ezt követi öt Ítéltábla, majd megyei szinten a törvényszékek, míg helyi szinten járásbíróságok működnek. Az **ügyészség** az igazságszolgáltatásban működik közre, történetesen érvényesíti az állam büntetőigényét. Az eljáró ügyész legfontosabb feladata mások mellett, hogy aktívan közreműködik a nyomozásban (nyomoz, nyomoztat, felügyeli a nyomozást) és képviseli a vádat a bírósági eljárásban.

Az **Alkotmánybíróság** nem tévesztendő össze az általános bírósági rendszerrel, attól el kell határolni, ugyanis előbbi az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Fő feladata annak folyamatos figyelemmel kísérése, hogy az egyes jogszabályok összhangban vannak-e az Alaptörvénnyel.

Rendvédelmi szerveknek nevezzük: a rendőrséget, büntetés-végrehajtási szervezetet, a hivatásos katasztrófavédelmi szervet, polgári nemzetbiztonsági szolgálatokat.

A **rendőrség** alapvető feladata a bűncselekmények megakadályozása, felderítése, a közbiztonság, a közrend és az államhatár rendjének védelme. A rendőrség működését a Kormány a Belügyminiszter útján irányítja. A **rendőrséget** az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv (=általános rendőri szerv), a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv (Nemzeti Védelmi Szolgálat), valamint a terrorizmust elhárító szerv (Terrorelhárítási Központ) alkotja.

A **Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV)** államigazgatási és fegyveres rendvédelmi feladatokat is ellátó kormányhivatal, amely a korábbi adóhatóság (APEH) és az egykori vámhatóság (Vám- és Pénzügyőrség) egyesítésével jött létre 2012. január 1-vel.

Magyarország fegyveres ereje a **Magyar Honvédség**. A Magyar Honvédség alapvető feladata Magyarország függetlenségének, területi épségének és határainak katonai védelme, békefenntartó feladatok ellátása, valamint humanitárius tevékenység végzése. A honvédséget a Kormány a Honvédelmi Miniszter útján irányítja.

Alaptörvény XXXI. cikke kimondja, hogy minden magyar állampolgár köteles a haza védelmére. Magyarországon 2004 óta nincs már kötelező sorkatonai szolgálat, helyette önkéntes honvédelmi tartalékos rendszert tartunk fenn. A Magyar Honvédségben hivatásos, szerződéses és önkéntes tartalékos (műveleti és védelmi) katonák teljesítenek szolgálatot. A katonák a feladataikat: önkéntes vállalás alapján, szigorú függelmi rendben (parancsok alapján), életük és testi épségük kockáztatásával, egyes alapjogaik korlátozásának elfogadásával teljesítik.

A **hazafiság és hazaszeretet** legmélyebb tartalmát talán Kölcsey Ferenc alábbi sorai fogalmazzák meg a legérzékletesebb módon.

”Hass, alkoss, gyarapíts: s a haza fényre derül” (Kölcsey Ferenc: Huszt részlet 1831.)

„Négy szócskát üzenek, vésd jól kebeledbe, s fiadnak hagyd örökül ha kihúnysz: A haza minden előtt.”(Kölcsey Ferenc: Emléklapra 1833.)

Bizonyosan megdobban az igaz magyar emberek szíve, ha az 1848/1849-es szabadságharcosokra, a világháborúban életüket vesztő magyar katonákra vagy az

1956-os forradalom áldozataira gondol. Ők olyan hősök, akik a hazájukért áldozták az életüket. A hazaszeretet persze nem csak az élet feláldozásával fejezhető ki. Számos nagy alakja van történelmünknek, akik példamutató cselekedeteikkel, életútjukkal tettek tanúbizonyságot a hazaszeretetről.

A XXI. századra persze kissé átalakult, megváltozott a hazaszeretet fogalma és jelentése. Manapság a magyarság egy része már nem az anyaországban él, hanem Magyarország határain kívül. Ennek elsődleges oka az I. világháborút lezáró, 1920. június 4-én megkötött trianoni békediktátum, amelynek révén az ország területe (Horvátországgal együtt számítva) 325.000 négyzetkilométerről 93.000 négyzetkilométerre, lakóinak száma 21 millióról 8 millióra csökkent.

Elsősorban a trianoni békeszerződés után elcsatolt területeken -Ausztria, Szlovákia, Ukrajna, Románia, Szerbia, Horvátország, Szlovénia- élő magyarokat nevezzük határon túli magyaroknak. A magyar népesség több mint egyharmadát –három milliónál több honfitársunkat- elcsatolták az anyanemzettől.

A hazaszeretet, a magyarságtudat, a kultúránk, hagyományaink és nyelvünk megőrzése és továbbörökítése a határon túli, kisebbségbe szorult magyarságnak sok áldozatot követelő állandó erőfeszítés. Ezért nekünk, az anyaországban élőknek kötelességünk minden eszközzel támogatni, segíteni ezt a nemes erőfeszítést.

A 2004. december 5-i, a határon túli magyarság kedvezményes honosítás ügyében eredménytelenül zárult, elutasító népszavazást követően, 2010-ben, a második Orbán-kormány idején a parlamenti képviselők elsőprő többsége megszavazta a kettős állampolgárság megkönnyítéséről szóló törvénymódosítást, kifejezve az anyaország szolidaritását és felelősségvállalását a **határon túli magyarságért**.

Az Alapörvény D.) cikke alapján Magyarország az egységes magyar nemzet összetartozását szem előtt tartva felelősséget visel a határain kívül élő magyarok sorsáért, elősegíti közösségeik fennmaradását és fejlődését, támogatja magyarságuk megőrzésére irányuló törekvéseiket, egyéni és közösségi jogaik érvényesítését, közösségi önkormányzataik létrehozását, a szülőföldön való boldogulásukat, valamint előmozdítja együttműködésüket egymással és Magyarországgal.

Mindenképpen érdemes tudni azt is, hogy a **magyar zászló**ban a piros szín az erő, a fehér szín a hűség, a zöld szín a remény jelképe.

A nemzeti ünnepeink a következők:

- a) március 15. napja, az 1848-49. évi forradalom és szabadságharc emlékére;
- b) augusztus 20. napja, az államalapítás és az államalapító Szent István király emlékére;
- c) október 23. napja, az 1956. évi forradalom és szabadságharc emlékére.

Végül ejtsünk néhány szót a **lokálpatriotizmusról**. A latin nyelvből átvett, de német eredetű szó, jelentése helyi érdekű hazafiság, a szűkebb környezet szeretete, a helyi érdekeknek az országos ügyek elé helyezése. A nagy költő, Kölcsey Ferenc után szabadon úgy is megfogalmazható, hogy ha mindenki a saját környezetében egy apró mécesként jót tesz, akkor az az egész emberiség javára válik. A lokálpatrióta kifejezés tehát azt jelenti, hogy az ember ragaszkodik szülőföldjéhez, lakóhelyéhez és

valóban érdekli annak, illetve az ott élő emberek sorsa, boldogulása. Mindez azért fontos, mert a lokálpatriotizmus a polgárórség egyik meghatározó alapeszméje, hiszen a helybeliek kiveszik a részüket a település és embertársaik boldogulása érdekében.

2. Magyarország bűnügyi helyzete

Az alábbiakban néhány alapinformációt mutatunk be hazánk bűnügyi helyzetéről. Először ismerkedjünk meg a legalapvetőbb fogalmakkal a téma kapcsán. A Büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény szerint **bűncselekmény** az a szándékosan vagy gondatlanságból elkövetett cselekmény, amely veszélyes a társadalomra, és amelyre a törvény büntetés kiszabását rendeli. Társadalomra veszélyesnek tekintendő az a cselekmény az a tevékenység vagy mulasztás, amely mások személyét vagy jogait, illetve Magyarország Alaptörvény szerinti társadalmi, gazdasági, állami rendjét sérti vagy veszélyezteti. A bűncselekmények rendkívül sokfélék lehetnek, csak néhány példát felhozva beszélhetünk tulajdon elleni (pl. lopás), élet, testi épség elleni (pl. testi sértés) bűncselekményekről, vagy egészséget veszélyeztető bűncselekményekről (pl. kábítószer kereskedelem), emberi méltóságot sértő (pl. rágalmazás) bűncselekményekről.

A **szabálysértések** a bűncselekményeknél enyhébb fokú jogsértések, a szabálysértési törvény (2012. évi II. törvény) megfogalmazása szerint enyhébb fokban veszélyesek a társadalomra.

A bűncselekményen és szabálysértésen túl még beszélhetünk a **társadalmi együttélés szabályairól** is, amelyeket az egyes önkormányzatok szabályoznak önkormányzati rendeletben. Ezeket az adott településre vonatkozó szabályokat jórészt a helyi önkormányzat határozza meg a helyi lakosok számára. Ebbe a körben kerül szabályozásra többek között a köztisztaság, a közterületi alkoholfogyasztás és a köznyugalommal kapcsolatos előírások. A polgárórség számára kiemelt feladat a bűncselekmények és a szabálysértések mellett a közösségi együttélési szabályok betartásának figyelemmel kísérése.

2014-ben Magyarországon 329.575¹ regisztrált bűncselekményt tartottak nyilván, a regisztrált bűnelkövetők száma pedig 105.623 fő. A legtöbb a vagyon elleni bűncselekmény, amely az összes bűncselekmények hozzávetőleg felét teszik ki. Amennyiben az utóbbi évek bűnügyi statisztikáit vizsgáljuk, akkor pozitív tendenciáról számolhatunk be. A rendszerváltás után 1998-ban volt a legmagasabb az elkövetett bűncselekmények száma: 600.621, 2005-ben: 436.522, 2010-ben: 447.186.

A **regisztrált bűncselekmények száma** azt jelenti, hogy az állam erre felhatalmazott bűnüldöző szerveinél ennyi bűncselekményre derült fény és történtek meg a szükséges intézkedések az egyes ügyekben. Azonban kriminológusok már számos alkalommal rámutattak, hogy a hivatalos bűnügyi statisztikában szereplő bűncselekmények száma, valamint a ténylegesen elkövetett bűncselekmények száma között jelentős eltérés

---

¹ A jegyzetben használt adatok forrásai nem lábjegyzetben, hanem a jegyzet végén egységesen a felhasznált irodalom körében kerültek feltüntetésre.

mutatkozik. Ezt hívjuk látenciának, azaz rejtve maradó bűncselekményeknek. Egy külföldi viktimológiai, azaz áldozatkutatásban megállapítást nyert, hogy a visszaélés kábítószerrel, a családon belüli erőszak és a gazdasági bűncselekmények a legnagyobb látenciával bíró bűncselekmények. Magyarországon 2003-ban elvégzett legnagyobb áldozatkutatás rávilágított arra, hogy a regisztrált bűncselekményeket jócskán meghaladja a **látenciában maradó bűncselekmények** száma. Más kutatások arra irányítják a figyelmünket, hogy az internet világában a kibertérben elkövetett jogsértések több, mint 90%-a marad látenciában. Különösen aggályos mindez, ha a hazánkban is egyre gyakrabban előforduló internetes zaklatásos vagy gyermekpornográfiával kapcsolatos ügyekre és azok társadalmi következményeire gondolunk. Fentiek tekintetében érdemes azon elgondolkodni, hogy miért marad számos bűncselekmény és egyéb jogsértés látenciában és nem kerül a hatóságok látókörébe. Az állampolgárok sokszor nem tesznek feljelentést az általuk elszenvedett bűncselekményről a rendőrség felé, mert az emberek egy része nem bízik abban, hogy előkerül az elkövető, sokan úgy gondolják, hogy a kár mértéke nem olyan nagyságrendű, amely miatt vállalják a hosszadalmas, néha kissé körülményes eljárást. Ez azonban **fontos üzenetet hordoz a polgárórség számára**. Egyrészt a megfelelő társadalmi tudatosítás keretében a polgárórség rendkívül sokat tehet a bűnmegelőzés terén azért, hogy minél kevesebben váljanak bűncselekmények áldozataivá. Jogsértés észlelése esetén a polgárórség a rendőrséggel közösen mindent megtegyen a szabálysértések és bűncselekmények megszakítása érdekében, illetve a megtörtént bűncselekmények esetén annak szorgalmazása, hogy a jogsértések a hatóság tudomására juthassanak.

Most foglalkozzunk egy kicsit a **kibertér veszélyeivel**. Először néhány adat az online tér elképesztő térhódításáról. Egy 2014 februárjában végzett, internet használati szokásokat vizsgáló kutatás alapján a föld teljes lakosságának (7,1 milliárd fő) 37%-a, mintegy 2,64 milliárd fő internethasználó és hozzávetőleg 1,858 milliárd fő közösségi média felhasználó. Ráadásul a felhasználók száma folyamatosan nő 1993 óta. Jelenleg másodpercenként hozzávetőleg 38.000 keresés történik a Google-ben, percenként 100 órányi új videó kerül feltöltésre a YouTube-ra, havonta kb. 250.000 ezer új alkalmazást töltenek le az Apple felhasználók, és havi 30 milliárd tartalom megosztás történik a Facebook-on. 2013-ban több mint 100 milliárd e-mail került elküldésre illetve fogadásra, és ugyanezen esztendőben kb. 75 milliárd dollárt keresett az Amazon az online eladásokon.

Az erőszak, a bántalmazás, a zaklatás, a fenyegetés sajnos világszerte terjed, és nem kíméli sem az iskolát, sem a magánéletet, sem az online világot. **A legnagyobb veszély** a tinédzserekre, elsősorban **középiskolás korosztályra -14-18 év közöttiekre-** leselkedik, derül ki az Országos Kriminológiai Intézet aktuális kutatásából (TABBY in Internet projekt). Az **online bántalmazás** (angol szakkifejezéssel: **cyberbullying**) különböző formákban jelenhet meg, és gyakran szoros kapcsolatban áll az iskolai erőszakkal, illetve abból indul ki. Előfordul, hogy az iskolában bántalmazott diákok az online környezetben vágnak vissza, vesznek elégtételt az elszenvedett sérelmekért. Ilyen például bántó pletyka terjesztése a

közösségi oldalon, sértő kép közlése, az érintett személyi adataival való visszaélés, degradáló komment írása vagy valakinek a kiközösítése. Három dolgot érdemes kiemelni. Egyrészt nagyon megfontolandó, hogy mit írunk le és milyen tartalmat osztunk meg az interneten, hiszen amit egyszer leírunk, megosztunk, az valamilyen formában ott marad, mert az ilyen bejegyzések teljes mértékben nem törölhetők. Másrészt az online térben a nagy nyilvánosság előtt zajlik minden, sokan szereznek tudomást a feltöltött információról, és az adatainkat ezeken a csatornákon nem tudjuk jól levédeni. Egy másik jellemző vonás, hogy a kiber bántalmazás célja a fájdalomkózosítás, a harmadik pedig, hogy ismételten vagy folyamatosan, visszatérő jelleggel történik. Az internet megadja azt a lehetőséget, hogy névtelenek, láthatatlanok maradjanak az elkövetők, az arcukat nem kell vállalniuk, mindez felbátorítja őket. Könnyebben kimondanak bármit, legszélsőségesebb esetben akár a másik halálát is kívánhatják! Ezt leírják, és a többiek még like-olják is. Sokszor az iskolai erőszakból indul ki és az online szférába csap át a bántalmazás, akár ugyanaz az agresszió folytatódik, csak kiélezettebb helyzetben. Az online zaklatás komoly veszély a mai fiatalok számára, ezért legyünk nagyon körültekintőek, kivel ismerkedünk az interneten, milyen adatokat, fényképeket osztunk meg magunkról. Az internetes zaklatások miatt sajnos több tinédzser is öngyilkosságot követett el világszerte az utóbbi években.

Tanulságos kísérletet hajtott végre a közelmúltban egy külföldi fiatalember az egyik legnépszerűbb közösségi média felületen, álprofiljának segítségével. 10-14 év közötti lányokkal ismerkedett meg, majd rövid online ismeretség után „randira” hívta őket. A többség elfogadta a meghívást, anélkül, hogy tudta volna, kivel fog találkozni. A fiatalember értesítette a lányok szüleit és így a randin a szülők is megjelentek, megdöbbenést okozva a felelőtlen tinédzser lányoknak.

A magyarországi TABBY kutatás szerint a budapesti **15-16 éves felhasználók 34%-a** találkozik személyesen is az interneten megismert „barátaival”. A találkozás előtt azonban nem árt végiggondolni egy ilyen személyes találkozás lehetséges veszélyeit és kikérni a szülők véleményét.

Előzzük meg a bajt, legyünk nagyon körültekintőek, megfontoltak a kibertérben és segítsünk ebben barátainknak is. A szülőknek célszerű beszélgetni kell a gyerekével, a bizalmába férköznie, nem tiltani, hanem megérteni, ami vele történik az online világban. Azonban az internet óriási szakadék is egyben a két generáció között, és a szülő kevesebbet tud róla, meg a gyermekét körülvevő kortárs csoportról is. Egy felnőtt kívülállónak ezért nehezebb felmérnie, milyen folyamatok játszódnak le a gyerekek között, miért kell komolyan venni a hálóra feltett kijelentéseket, mi lehet egy fotó sorsa, milyen sérelmek érhetik a gyermekét az online közegben. Éppen ezért egy csoporton belüli **ifjú polgárőr rengeteget segíthet** egy ilyen helyzetben, felhívhatja a veszélyre a társai figyelmét, vagy ha szükséges, értesítheti a szülőket, rendőrséget.

A középiskolás korosztályra leselkedő másik kiemelt veszélyforrás: **a kábítószer**. Sokan úgy gondolják, hogy egy-egy alkalommal „bocsánatos bűn”, ilyen vagy olyan

ártalmatlannak hitt szert kipróbálni. Számptalan kábítószerfüggő személy is így kezdte, majd az élete tragikus fordulatot vett. Ne feledjük, hogy a kábítószer fogyasztás számptalan egészségügyi kockázatot és veszélyt rejt, ráadásul a fogyasztás is bűncselekmény. Az ifjú polgárőr társai életét mentheti meg, ha kellően figyelmes és körültekintő és észreveszi az intő jeleket.

3. A polgárőrség helye, szerepe a rendvédelemben

3.1. A polgárőrség történetéről röviden

A polgárőrség történő első írásos utalás 1532-ből származik a soproni mustrajegyzékben. (A mustra latin eredetű szó, jelentése számba vesz, megmutat. 1808-ban újjászervezték a polgárőrséget, ugyanis törvénybe foglalták a szabad királyi városok belső biztonságának védelmére a polgárőrség megalakítását. 1809-ben pedig országosan is összeírták a polgárőrséget, innen tudjuk, hogy Szegeden 3087 fő, Debrecenben 1641 fő, míg Győrben 1340 fő polgárőr volt. 1914-ben Belügyminiszteri rendelet született, amely azt tartalmazta, hogy a közrend és közbiztonság megóvása érdekében polgári őrségeket állítsanak fel. 1945 után a települések közbiztonsági feladatainak ellátásba önkéntes szervezetek és önkéntes rendőrök vettek részt, alapvetően a rendőrséggel együttműködve.

A rendszerváltás időszaka rendészeti szempontból is mérföldkő volt, ugyanis robbanásszerűen megnövekedett az elkövetett bűncselekmények száma. A bűnözés elleni harcban a rendőrségnek önkéntes segítőkre is szüksége volt. Érzékelve az emberek, a közösségek és a társadalom igényét ebben a helyzetben 1991 április 24-én alakult meg az **Önvédelmi Szervezetek Országos Szövetsége (ÖSZOSZ)**, amely az Országos Polgárőr Szövetség jogelőd szerve. Elnöknek dr. Kopácsi Sándort (1922, Miskolc-2001, Torontó) rendőr altábornagyot választották, aki egyébként 1956-ban Budapest rendőrfőkapitánya volt. Céljuk a települések biztonságának erősítése, a lakókörnyezetet veszélyeztető bűncselekmények megelőzése, a közlekedési balesetek megelőzése, a gyermek és ifjúságvédelem erősítése, valamint az állami feladatokat ellátó szervek munkájának lakossági segítése. Az **ÖSZOSZ 1991. november 30-án, Országos Polgárőr Szövetségre** változtatta nevét. A polgárőr mozgalomnak a rendszerváltás utáni első éveiben egyszerre kellett felvenni a versenyt a bűnözéssel, kellett megismertetnie magát az emberekkel, elfogadtatni a rendőrséggel a kezdeményezést és kivívni a társadalom, a politika támogatását, elismertségét. Az **OPSZ elnöke 1997-től Dr. Túrós András ny.** rendőr altábornagy, korábbi országos rendőrfőkapitány és belügyminiszter-helyettes. Az alapítás óta eltelt bő két évtized alatt az OPSZ jól szervezett, egységes szemléletű, egyben hazánk messze legnagyobb létszámú társadalmi bűnmegelőzési szervezetévé vált, 2015-ben tagjainak száma meghaladja az ötvenezret. Nem túlzás azt állítani, hogy mára a polgárőrség a

Kormányzat stratégiai partnerévé, a rendőrség első számú szakmai szövetségésévé lépett elő.

3.2. A polgárőrség legfontosabb alapértékei

Most vizsgáljuk meg azt, hogy melyek azok a kiemelendő értékek, célkitűzések, amelyek sikeressé tették és teszik a polgárőr mozgalmat. Az **önkéntességen alapuló, társadalmi mozgalmak** könnyebben vívják ki az emberek bizalmát, hiszen azok társadalmi beágyazottsága gyorsabban erősödik. Az 1991-től eltelt két és fél évtized alatt szinte minden magyar állampolgár ismeri a polgárőrséget és tisztában van annak küldetésével. A kiterjedt, országos szervezetrendszer okán **társadalmi ismertsége** szintén sokat nyom a latban. Társadalmunkban a polgárőrség meghatározó szerepet tölt be, ráadásul most minden korábbinál nagyobb szükség van rá. Olyan időket élünk, amikor a **közösségek önvédelmi mechanizmusát** meg kell próbálni újjáéleszteni, azt, hogy az emberek odafigyeljenek egymásra, felelősséget viseljenek egymás iránt. A Polgárőrség ennek az egyik leghitelesebb szervezete lehet. Idézzük fel röviden a XX. század első feléből a magyar falvak világát. Akkoriban a lopást a falu keményen büntette, hiszen teljes kirekesztés járt a tolvajnak, attól kezdve szégyen tapadt a névhez, az egész család ki lett átkozva. Emiatt viszonylag ritka volt az ilyen bűncselekmény. Ezt jelentette a közösség összetartó ereje. Ehhez képest manapság a vidék Magyarországon rengeteg problémával kell szembenézni az ott élőknek. A kistelepülések egy jelentős része kihalóban, sok egyedül élő, kiszolgáltatott ember lakik a falvakban, tanyákon. Napjainkban a közösség összetartó ereje sokkal gyengébb, mint egy évszázaddal korábban. Nem véletlen, hogy hazai és nemzetközi példák is arról tanúskodnak, hogy a szomszédok, az lakóközösség tagjai sokat tehetnek egymásért. Hazánkból a SZEM: Szomszédok Egymásért Mozgalmat emelnénk ki, míg külföldről az ismert jó bevált módszert Neighbourhood Watch: szabad fordításban vigyázó szomszédok az egyik legismertebb társadalmi, bűnmegelőzési kezdeményezés.

Visszatérve az alapértékekhez szót kell ejteni az **önkéntességről**. Felgyorsult világunkban egyre kevesebb időnk jut a családra, barátokra, a közösségekre önmagunkra, egyáltalán bármire. Éppen ezért hatalmas áldozat, hogy az ötvenezer hazai polgárőr az értékes szabadidejének egy jelentős részét hajlandó a helyben élők javára, biztonságának javítására felajánlani.

A polgárőrség korábban említett **társadalmi beágyazódása** annak köszönhető főként, hogy a település legtöbb lakója, ismeri a polgárőrt, tud róla és úgy van vele, hogy „**közülünk van a polgárőr**”. A folyamatos állampolgár közeli működés, ezáltal az emberek és az közösségek szolgálata, helyi igények kielégítése sokat segít abban, hogy az emberek jobban biztonságban érezzék magukat, javuljon a **szubjektív biztonságérzetük**. Ráadásul a rendőrrel szemben a polgárőrt nem helyezik át a szolgálat érdekében más településre, más megyébe vagy országrészbe, ezért a polgárőrök iránti bizalom növekszik az állandóság és kiszámíthatóság okán. A polgárőrséget helyi és országos szinten egyaránt ismerik, komoly állampolgári

bizalom mutatkozik a szervezettel szemben és egyre fokozódó állami támogatás is érzékelhető.

A polgárórség pozitív társadalmi megítélése tükröződik vissza egy néhány évvel ezelőtti felmérésből, amelyből az derült ki, hogy bár a válaszadók egy jelentős része nem látott még akcióban polgárórt, mégis nagymértékben vélik eredményesnek a Polgárórség megelőző tevékenységét. A válaszadók nagy többsége támogatná a Polgárórség szerepének növelését, és csak elenyésző része csökkentené azt.

3.3. A polgáróri tevékenység jogi alapjai

Az, hogy a magyar Országgyűlés megalkotta az új törvényt a polgárórségről és a polgáróri tevékenységéről -2011. évi CLXV. törvény-, ezáltal a polgárőr mozgalom saját jogszabályt, és abban számos jogosítványt kapott, az egy nagyon komoly mérföldkő.

Az eltelt két évtizedben a Polgárórség jelentősége fokozatosan nőtt, mára a **Kormányzat stratégiai partnerként, a Rendőrség pedig meghatározó szövetségesként** tekint a közrend, közbiztonság fenntartása tekintetében a Polgárórségre.

Ezek után vizsgáljuk meg, hogy **ki lehet polgárőr?** Az a 18. életévét betöltött, cselekvőképes és büntetlen előéletű személy, aki nyilatkozatával önként vállalja a polgáróri szolgálat ellátását és magára nézve kötelezőnek ismeri el a polgárőrökre vonatkozó szolgálati és etikai szabályzatokat.

A **polgárórség szervezete** a következőképpen épül fel:

- 1.) helyi polgárőr egyesületekből,
- 2.) területi (megyei) polgárőr szövetségekből és
- 3.) Országos Polgárőr Szövetségből áll.

A **polgárőr egyesület** alapfeladatként a helyi közrend és közbiztonság védelme, valamint a bűnmegelőzésben való közreműködés érdekében közterületi járőrszolgálatot, figyelőszolgálatot, a közúti baleset helyszínén, valamint bölcsőde, óvoda, általános és középiskola közvetlen közelében jelzőőri tevékenységet lát el.

A polgárőr egyesület alapfeladatként a helyi közrend és közbiztonság védelme, valamint a bűnmegelőzésben való közreműködés érdekében közterületi járőrszolgálatot, figyelőszolgálatot, a közúti baleset helyszínén, valamint bölcsőde, óvoda, általános és középiskola közvetlen közelében jelzőőri tevékenységet lát el.

A polgárőr egyesület politikamentes társadalmi szerveződés, alapfeladata a helyi közrend és közbiztonság védelme, bűnmegelőzésben való közreműködés, ennek érdekében különösképpen járőrszolgálatot, jelzőőri tevékenységet végez.

A polgárőr egyesület alapfeladatát akkor végezheti, ha a **területi rendőr-főkapitánysággal írásbeli megállapodást** kötött és az OPSZ-, valamint a területi polgárőr szövetség tagja. A polgárórség a rendőrséggel történő együttműködés

keretében tevékenysége ellátásáról, annak körülményeiről a rendőrséget rendszeresen tájékoztatja.

Amennyiben a rendőrség a polgárőrszervezet működési területét érintő **fokozott ellenőrzést** (=”rendőri akciót”) hajt végre, a fokozott ellenőrzés ideje alatt – a rendőrség kérésére – a polgárőrség a feladatainak végrehajtását és szolgálatának szervezését egyezteteti a rendőrséggel.

A polgárőr a közúti közlekedési baleset helyszínén a közlekedés zavartalanságának biztosítása érdekében jogosult **jelzőőri feladatok** ellátására. A rendőri intézkedést igénylő baleset helyszínén a polgárőr a rendőrség megérkezéséig önállóan, azt követően a rendőrség felkérésére és utasításainak megfelelően folytathatja a jelzőőri tevékenységét. A jelzőőr a tevékenységét legalább 10 méterrel a közúti közlekedési baleset helyszíne előtt látja el. A polgárőr a rendőri intézkedést igénylő baleset helyszínére érkezését követően haladéktalanul értesíti a rendőrséget. Értesítése kiterjed különösen a baleset jellegére, a sérültek számára. saját megítélésére, hogy szerinte milyen veszélyhelyzet állt elő. A jelzőőri feladatellátást formaruhában kell végezni.

A polgárőr – a polgárőrség és az óvoda, valamint az általános iskola értesítése mellett – jogosult a gyermekek úttesten történő biztonságos átkelésének elősegítése érdekében az óvodák és általános iskolák közvetlen közelében **jelzőőri feladatokat** ellátni. A jelzőőr nappal jelzőtárcsával, éjszaka és korlátozott látási viszonyok esetén piros fényt adó lámpával irányítja a forgalmat. Munkáját egyértelműen látható, illetőleg hallható jelzésekkel köteles összehangolni. A jelzőőrnek és jelzéseinek a megállási látótávolságból folyamatosan láthatóknak kell lenniük. Továbbá a rendőrség, illetve az önkormányzatok által szervezett közterületi rendezvények esetén, a polgárőrséget felkérhetik a forgalom biztonságának érdekében jelzőőri tevékenységre.

A polgárőr tevékenysége során közfeladatot ellátó, hatósági jogkörrel nem rendelkező személy, aki fokozott büntetőjogi védelemben részesül, illetve fokozott büntetőjogi felelősség terheli. A polgárőri szolgálat ellátása során a rendőrségnél rendszeresített hatóanyag-tartalmú és töltőanyag tömegű vegyi eszközt (=gázspray) tarthat magánál, amelyet kizárólag jogos védelmi helyzetben használhat.

4. Az ifjú polgárőr

4.1. Ifjú polgárőr jogai és kötelezettségei

Az „ifjú polgárőr” fogalma a polgárőrségről és a polgárőri tevékenységről, azaz a 2011. évi CLXV. törvény 2015. május 12-én elfogadott módosításával (2015. évi LVIII. törvény Módtv.) került be a jogszabályba.

Érdemes figyelembe venni azt a jogszabályváltozást is, miszerint a Nemzeti köznevelésről szóló, 2011. évi CXCV. törvény, az érettségi bizonyítvány kiadásának feltételeként ötven óra közösségi szolgálat teljesítésének igazolását írja elő, a 2016.

január 1-je után érettségizők számára. Ez a szolgálat teljesíthető lesz ifjú polgárőrként is.

Az **ifjú polgárőr**, a polgárőr egyesület 14. és 18 év közötti, írásbeli törvényes képviselői hozzájárulással bíró, alapfokú iskolai végzettséggel rendelkező, büntetlen előéletű tagja. A polgárőr egyesület törvényben meghatározott kiegészítő feladatának ellátásában közreműködhet. A törvényben előírt kiegészítő feladatokat polgárőrrel együtt, ifjú polgárőr-igazolvány birtokában, formaruhában -ifjú polgárőr feliratú láthatósági mellényben- láthatja el. Az igazolvánnyal és láthatósági mellénnyel az OPSZ látja el az ifjú polgárőrt.

Az ifjú polgárőr közreműködik:

- a) a polgárőr feladatkörét érintően az állampolgárok tájékoztatásában,
- b) a polgárőr tevékenységgel kapcsolatos jegyzőkönyvek és más iratok előkészítésében,
- c) a katasztrófákra való felkészülésben, a katasztrófák elleni védekezésben és helyreállításban, valamint a polgári védelmi szervezetek tevékenységében,
- d) dolog ideiglenes elvétele esetén az elvett dolog őrzésében és szállításában,
- e) baleset-megelőzési, áldozatvédelmi, a közlekedésbiztonsági, állat-, környezet- és természetvédelmi tevékenység támogatásában, a lakosság és az önkormányzatok közötti kapcsolat erősítésében,
- f.) az otthonában élő fogyatékos személy védelmében, a polgárok és javaik védelmében, az állami és önkormányzati vagyon megóvásában,
- g) a polgárőr egyesület feladataival összefüggő oktatási, kulturális, ismeretterjesztő tevékenységben.

A következőkben igyekszünk néhány konkrét, gyakorlati támpontot adni a fenti felsoroláshoz annak érdekében, hogy az ifjú polgárőr miként járulhat hozzá a polgárőrség küldetésének teljesítéséhez.

4.2. Az ifjú polgárőri munka a gyakorlatban

Az ifjú polgárőr:

- Személyes kapcsolatain révén, a birtokában lévő információk megosztásával támogatja a polgárőr szervezetek tevékenységét, és a közbiztonság, mint közügy védelmében részt venni kívánó kortársaik ifjú polgárőrré válását. Ez azt jelenti, hogy amennyiben tudomása van jogsértés elkövetéséről, vagy annak jövőbeli szándékáról, akkor mindent megtesz annak felszámolása, megakadályozása érdekében, mindig konzultálva az idősebb polgárőrökkel. Az iskolában, szórakozóhelyeken, sportegyesületekben, különböző baráti társaságokban tudomására jutó releváns információk továbbításával érdemben tudja segíteni a polgárőrség, a rendőrség és az

önkormányzat munkáját. Számos szabálysértés és bűncselekmény előzető meg abban az esetben, ha azzal kapcsolatban fel tudnak készülni a hatóságok.

➤ Az ifjú polgárőr megfigyelőként igyekezzen minél több közös járőrszolgálaton részt venni gyakorlott polgárőrökkel, melynek eredményeként megtanulhatja jogsértések megelőzésének módszereit. Különösen eredményes lehet a bűnmegelőzési járőrszolgálat az adventi időszakban, nagy vásárok, rendezvények alkalmával stb. Az ifjú polgárőr törekedjen aktív kapcsolatot tartani a polgárőrség többi tagjával. A megbeszélések lehetnek formálisak és informálisak, amikor kicserélik tapasztalataikat, a helyi közbiztonságot érintő kérdésekről. Ezekből a beszélgetésekből sokat lehet tanulni. Lehetőség szerint működjön közre a –rendőrséggel közös- gépjármű felderítési akcióik eredményes végrehajtásában. Különösen eredményes lehet a polgárőrök közreműködése, hiszen a polgárőr egyesületek több helyen rendelkeznek olyan gépkocsiba épített intelligens kamerával, amelyek kiszűrlik a körözött gépjárműveket.

➤ Egyeztetve a helyi polgárőr egyesület vezetőivel térképezze fel az ifjú polgárőr azt, hogy hol laknak idős, egyedül élő emberek, akik a bűncselekmények potenciális célpontjaivá válhatnak, emiatt a lakóhelyük környékén szükséges a visszatérő ellenőrzés megszervezése. Az állampolgárok nyugalmának biztosítása érdekében a polgárőrök élen járnak a „Tanyaprogram” és a „Szomszédok egymásért mozgalom” terjesztésében. Érdemes tájékozódni ezekről a programokról.

➤ Az ifjú polgárőr segítse a kapcsolat felvételét, és informális együttműködés kialakítását azon személyekkel, azokon a gyérforgalmú területeken, ahol munkavégzésük során rendszeresen vagy alkalmi jelleggel megjelennek az érintett munkavállalók. Például a postai kézbesítő, szociális gondozó, közműszolgáltató dolgozói a polgárőrökkel összefogva eredményesebbek lehetnek a terület „figyelemmel kísérésében”.

➤ A helyi közösségekben bizonyosan megvan az igény arra, hogy a tudjanak egymásról, segítsenek egymásnak, jól érezzék magukat együtt és figyeljenek egymásra. Mindez számos önszerveződési formában testesülhet meg. Az egyik ilyen online szerveződés a www.miutcank.hu weboldal, ahol az egymás közelében élő emberek kommunikálhatnak egymással különböző okokból, pl. szívességet kérhetnek egymástól, elcserélhetik egymással portékáikat vagy megszervezhetik az utca biztonságát, fokozott odafigyeléssel. Akár az előbbi innovatív fórum segítségével az ifjú polgárőr tegyen kísérletet a lakókörnyezetében arra, hogy a lakóközösség tagjai fokozottan figyeljenek, vigyázzanak egymásra és értékeikre. Az ifjú polgárőr közreműködésével az egyesület vezetőinek egyetértésével bevezetésre kerülhet a Szomszédok Egymásért Mozgalom, amely kiválóan alkalmas a lakosság önvédelmi képességének a megteremtésére és javítására. Segítse a polgárokat a lakosság önvédelmi képességeinek kialakításában. Az ifjú polgárőrök, tapasztaltabb polgárőrökkel közösen szóbeli meggyőzéssel és egyéb kommunikációs formában hívják fel az állampolgárok figyelmét értékeik megőrzésére és adjanak tanácsokat a tulajdonvédelem különböző módjaira.

➤ Hívja fel kortársaik figyelmét a bűnügyileg veszélyeztetett területek közbiztonsági kockázataira, és kérje őket, hogy közreműködésükkel ők is járuljanak

hozzá a bűnmegelőzés sikeréhez. Különösen a nyugodt pihenéséhez és a biztonságos szórakozás feltételeinek kialakításához kérhetik a korosztályának a segítségét. Fokozottan számíthatnak azoknak a polgárőröknek a támogatására, akik pedagógusok, pszichológusok. Kellő tapintattal és körültekintéssel és semmiképpen nem hatalmi szóval, kezdeményezze, hogy a látókörében lévő baráti társaságok, ne köztéri parkokban hangoskodva szórakozzanak, ne szemeteljenek, ne fogyasszanak közterületen alkoholt.

➤ A bűncselekmény és baleset helyszínén segítse a polgárőröket a helyszín biztosításában, a terület lezárásában és a forgalomirányításban.

➤ Jelezze a helyi polgárőr egyesületi vezető valamint a rendőrség felé, ha az iskolák környékén gyanús személyek – kábítószer forgalmazó- felbukkanását észleli. Az információ megosztásával hozzájárulhat a gyermek- és ifjúságvédelmi bűnmegelőzés sikeréhez.

➤ Nyújtson aktív segítséget a polgárőrök által szervezett közlekedési baleset-megelőzési ismeretterjesztő munkában, a vetélkedők megszervezésében, fokozva ezzel a közlekedésbiztonság javítását.

➤ Kellő tapasztalat birtokában vállaljon szerepet az ifjú polgárőrök toborzásában, az ifjú polgárőrök szakmai felkészítésében és továbbképzésében. Az ifjú polgárőrök tudásának naprakésztségét rendszeres szinten tartó képzéssel kell biztosítani. Erre kiválóan alkalmas gyakorlati jogesetek közös kielemezése, és szituációs tréningek alkalmazása. Tudatosítani kell az ifjú polgárőrökben, hogy a rendőrség, és az önkormányzati rendészeti szervek mellett ők maguk is kiveszik a részüket a közbiztonság fenntartásában, és rajtuk keresztül is erősödik a lakosság szubjektív biztonságérzete. A képzések lebonyolítása során szoros együttműködés alakul ki a rendőri szervek és a polgárőrség között így a polgárőrök alkalmassá válnak a jogsértések felismerésére és az intézkedéseik jogszerű végrehajtására.

➤ Különösen a fiatalokat, időseket érintő balesetveszélyes helyszínekre történő figyelemfelhívással segítheti a hatékony balesetmegelőző munkát. A polgárőr szervezetek közreműködnek a baleset-megelőzési bizottságok munkájában, segítik a közlekedésbiztonság területén bekövetkezett kedvezőtlen folyamatok megállítását, és közlekedési fegyelem javítását.

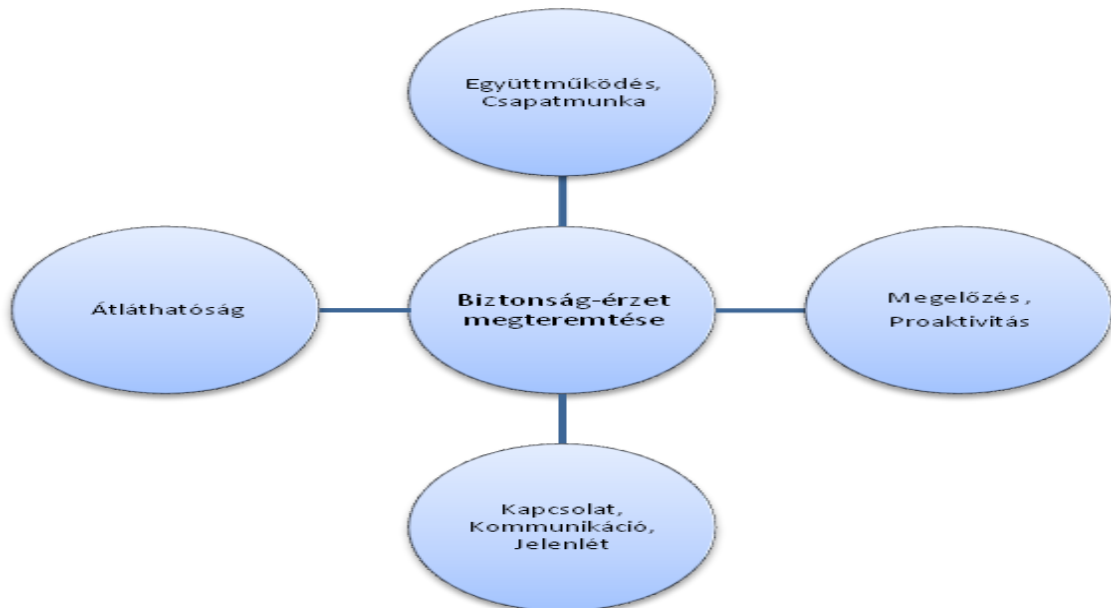
➤ A polgárőrök és ifjú polgárőrök kölcsönösen értékeljék és népszerűsítsék egymás tevékenységét! A két korosztály egymás iránti tiszteletét és köszönetét fejezi ki, ha a Polgárőrség Napja alkalmával a kiemelkedő munkát végző munkatársak elismerésben részesülnek.

Összességében megállapítható, hogy az ifjú polgárőrök szerteágazó tevékenységükkel aktívan hozzá tudnak járulni a polgárőr szervezetek hatékony bűnmegelőzési munkájához. A polgárőr egyesületekben a generációk közötti, közös érdekeken nyugvó együttműködés, a fiatalok lendülete, az idősebbek tapasztalata és bölcsessége, valamint a kialakuló baráti kapcsolatok mind-mind fokozhatják a közös munka hatékonyságát.

5. A polgárórség együttműködő partnerei

Az együttműködés a felek közötti kölcsönös előnyökön nyugvó megállapodást jelent, valamely tevékenység vagy feladat közös ellátására illetve megoldására. A modern társadalom közbiztonsága kollektív, kooperáción alapuló termék, amelyet a jogkövető társadalom közös összefogással hoz össze, a rendőrség önmagában nem tud megfelelni ennek az elvárásnak.

A polgárőr szervezet a tevékenysége során folyamatosan együttműködik a rendőrséggel, a hivatásos katasztrófavédelmi szervekkel.

Együttműködhet továbbá az önkormányzati tűzoltóságokkal és az önkéntes tűzoltó egyesületekkel, az állami és önkormányzati szervekkel (lásd az alábbi felsorolást), a Nemzeti Adó-és Vámhivatal vámszervével, a közlekedési hatósággal, a környezet- és természetvédelmi szervekkel, a mezeli- és természetvédelmi őrszolgálatokkal, az erdészeti szakszeméllyel, valamint a hivatásos vadászokkal. Az együttműködés tartalmát a felek írásbeli együttműködési megállapodásban rögzíthetik.

Kik lehetnek még az együttműködésben érintett szereplők?

- Nagyon meghatározó az adott településen/területen élő és dolgozó állampolgárok minél szélesebb köre.
- Állami (kormányzati, igazságszolgáltatási, rendészeti, államigazgatási) szervek.
- Önkormányzati szervezetek, intézmények (oktatási, egészségügyi, gyermekvédelmi, szociális, idősügyi stb.).
- Helyben működő gazdasági vállalkozások (cégek).
- A helyi közösségek különböző csoportjai, különösen az úgynevezett „civil szféra” a kulturális, sport, szabadidős vagy egyéb irányultságú önkéntes társadalmi szerveződések, amelyek az adott településen működnek.

A rendőrség. A közbiztonsági feladatok végrehajtásában - a rendőrséggel kötött együttműködési megállapodás megkötése után- a polgárőr szervezetek is közreműködnek. A polgárőr egyesület alapfeladatként a helyi közrend és közbiztonság védelme, valamint a bűnmegelőzésben való közreműködés érdekében közterületi járőrszolgálatot, **figyelőszolgálatot**, a közúti baleset helyszínén, valamint bölcsőde, óvoda, általános és középiskola közvetlen közelében **jelzőőri tevékenységet** lát el. Kiegészítő feladatként **önkéntesen közreműködhet** az Rtv. alapján a rendőrkapitány, a megyék (főváros) tekintetében a rendőrfőkapitány és a polgárőr szervezet működési területén **illetékes helyi önkormányzat által létrehozott bűnmegelőzési és közbiztonsági, valamint baleset-megelőzési bizottság munkájában.**

Katasztrófavédelem. A **BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság alapvető rendeltetése** a magyar lakosság élet- és vagyónbiztonságának, a nemzetgazdaság és a kritikus infrastruktúra elemek biztonságos működésének védelme, amely kiemelkedően fontos **közbiztonsági feladat**. Ezért az OKF országos hatáskörű rendvédelmi szerv.

A katasztrófavédelem szervezetének küldetése:

- a katasztrófák hatósági **megelőzése**;
- a bekövetkező polgári veszélyhelyzetekben a **mentés** végrehajtása;
- a **védekezés** megszervezése és irányítása;
- a káros következmények felszámolása;
- a **helyreállítás és újjáépítés** megvalósítása.

Önkormányzati partnerség. A települési önkormányzat feladatai között szerepel a közbiztonság helyi feladatairól történő gondoskodás, melynek érdekében a helyi közbiztonságról, valamint vagyonának, és más értékének védelméről kényszerítő eszköz alkalmazására jogosult szervezet létrehozásával is gondoskodhat (=önkormányzati rendészeti szerv/közterület felügyelet). Az önkormányzati rendészet vagy közterület felügyelet az alaptevékenységét a területileg illetékes megyei (fővárosi) rendőr-főkapitánysággal kötött írásbeli megállapodás alapján a rendőrség szakmai felügyeletével végzi. Fentiek alapján azt mondhatjuk, hogy a helyi közbiztonság hatékonyabb fenntartása érdekében a rendőrség, a polgárőrség, ahol van ott az önkormányzati rendészet és maga az önkormányzat szoros együttműködésben lehet csak eredményes. Az önkormányzat, a közösség és az állampolgárok részéről jelzések érkehetnek a közbiztonsági problémákról, valamint elvárások és észrevételek a polgárőrség tevékenységével kapcsolatban. A helyi közösség igényeit az önkormányzat fogalmazhatja meg. Az önkormányzatok gyakran pénzügyi lehetőségeik szerint támogatják a rendőrséget és a polgárőrséget.

A **gazdasági szerepek** közül a polgárőrségnek a legszorosabb kapcsolata a személy- és vagyonvédelmi tevékenységet végző magánbiztonsági cégekkel alakult ki. Ma Magyarországon mintegy 127.000 ember rendelkezik személy- és vagyonőri végzettséggel és mintegy 3000 cég érintett a magánbiztonsági piacon. A magánbiztonsági szolgáltatók és a teljes magánbiztonsági szféra egyre nagyobb

mértékben veszi ki a részét a közrend, közbiztonság fenntartásában, ugyanis egyre több olyan terület van, ahol a rendet és a biztonságot, nem az állam és a rendőrség, hanem a tulajdonos vagy az üzemeltető köteles fenntartani. Ekkor magánbiztonsági őrző védő társaságokkal kötnek polgári jogi szerződést amely alapján azok ellátják az adott terület őrzését, védelmét. Ilyenek példának okáért a nagy bevásárlóközpontok, sportlétesítmények vagy a metró területe.

A demokrácia fejlődésével egyre nagyobb az igény, hogy a társadalom minél szélesebb rétegét vonjuk be a közügyek gyakorlásába. A polgárok a közügyekkel kapcsolatos véleményüket **pártokba és civil szervezetekbe** tömörülve fejezik ki. A jogalkotó a civilek jogállásáról szóló törvényben jelentős jogosítványokkal ruhazza fel a civil szerveződéseket, és velük a jogalkalmazóknak is együttműködést írt elő. Így helyi szinten az önkormányzati hatalomgyakorlásban képviselőjük útján kivehetik a részüket, és érvényesíthetik elképzeléseiket. A civil szervezetek lehetnek lakóközösségi szervezések, sportegyesületek vagy nyugdíjas klubok, társadalmi és karitatív szervezetek stb.

A polgárór rendkívül hasznos információt kaphat a helyi civil szervezetektől a különféle problémákról, ugyanakkor be is vonhatja az érintetteket annak megoldásába. Ennek érdekében meg kell ismernie a területén működő szervezeteket, ki kell alakítani velük a kapcsolatot, fel kell mérni azok lehetőségeit. A rendszeres kapcsolattartás a kölcsönös bizalom kiépítésnek alapja.

6. Közlekedési alapismeretek

Magyarországon a Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint 2014 évben 15.847 közúti **közlekedési baleset** történt. Tavaly, a korábbi évekhez képest folyamatosan csökkenő tendencia ellenére, sajnálatos módon 626 ember vesztette életét az utakon (573 halálos kimenetelű balesetben), ez a szám egy kis település teljes lakosságának felel meg, továbbá 4713 súlyos sérüléssel járó baleset történt. A balesetek bekövetkezése során az egyik legkiemelkedőbb veszélyforrás az emberi tényező, a figyelmetlenség. Sok múlhat azon, hogy a közlekedésben résztvevők mennyire ismerik és tartják be pontosan a KRESZ előírásait és kellően körültekintőek a közlekedés során.

Az alábbiakban kiemelünk néhány különösen fontos közlekedési alapismeret körébe tartozó információt, különösen a gyermekek és a fiatalok közlekedésbiztonsága köréből, amellyel egy ifjú polgárórnek illik pontosan tisztában lenni.

Figyelem, szabálykövetés. A balesetek jelentős része képzéssel, kellő odafigyeléssel megelőzhető, elkerülhető. Ennek előfeltétele, hogy a közlekedő fiatal –közlekedés gyalogosan, kerékpárral, gépjármű utasaként-tisztában legyen a rá vonatkozó legalapvetőbb szabályokkal, pontosan betartsa azokat és erre figyelmeztesse a többi közlekedésben résztvevőt is.

Láthatóság. A közlekedésben résztvevőknek nem elég látni, figyelni és betartani a szabályokat, hanem látszani is kell, annak érdekében, hogy a többi közlekedő

felismerje és be tudja azonosítani, mint közlekedőt. Ennek különösen rossz látási viszonyok között van nagy jelentősége, például kora reggeli vagy késő délutáni szürkületkor, éjszaka, viharos időben stb. Ilyenkor lehetőleg viselj elénk színű ruhadarabokat vagy ruhára, táskára erősített eszközöket, amelyek viselésével egyértelműen kiderül, hogy részt veszel a közlekedésben. Ilyen a láthatósági mellény, a fényvisszaverő eszközök, prizmák, pántok stb.

Védőfelszerelések. A láthatóság mellett kiemelt jelentőségű közlekedésbiztonsági szempontból, megfelelő védőfelszerelésről gondoskodni. Különösen a kerékpárral, (segéd)motorkerékpárral történő közlekedés esetén nélkülözhetetlen a bukósisak. Nem kötelező, de hasznos eszközök lehetnek a térd és könyökvédők is. Soha ne vegyük le a bukósisakot kerékpározás alkalmával, akkor sem, ha nem tartjuk elég divatosnak a viseletét vagy egyesek a baráti társaságban nem viselnek bukósisakot. Különösen motorkerékpárral történő közlekedés esetén gondoskodjunk megfelelő védőruházatról. Hívjuk fel a sisak nélkül barátaink figyelmét arra, hogy a bukósisak életet menthet és jelentősen csökkentheti fejsérülések súlyosságát. Kerékpárral történő közlekedés esetén azt is meg kell említeni, hogy csak a KRESZ előírásainak megfelelően **jól felszerelt, kellően előkészített kerékpárral** szabad elindulni. Érdeemes indulás előtt ellenőrizni, az első és hátsó világítást, a fényvisszaverő „macskaszem” meglétét, a csengőt. Amennyiben kerékpárral vagy gyalogosan a település végét jelző táblát elhagyjuk, és az úttesten közlekedünk, akkor ne felejtjük el felvenni **a láthatósági mellényt**. Azt se felejtjük el, hogy 16 év feletti személy kerékpáros utasaként szállíthat egy 10 év alatti gyermeket. További feltétel, hogy a gyermek kizárólag gyermekülésben utazhat. A biztonsági övet mindig be kell csatolni, és bukósisakot utasaként is viselni kell.

Utasként gépjárműben. A 150 cm-nél alacsonyabb gyermek, autó utasaként, a jobb első ülésen vagy hátsó ülésen szállítható. Első ülésen kizárólag biztonsági gyermekülésben, a biztonsági öv megfelelő alkalmazása mellett. Hátsó ülésen 3. életév betöltése után és legalább 135 cm testmagasság elérését követően ülésmagasító, illetőleg két ponton rögzített biztonsági öv alkalmazásával (rögzítésével) szállítható. Külön figyeljünk oda arra, hogy a gyermek soha ne kapcsolhassa ki engedély nélkül a biztonsági övet. Nagyon fontos szabály, hogy ki és beszálláskor a járda felőli oldalt használjuk a gyermek biztonsága érdekében.

Gyalogosként az utcán. Hol közlekedjen a gyalogos? A járdán, ha járda nincs, a leállósávon, ha az sincs az útpadkán, ha nincs, a kerékpárúton, ha egyik sincs vagy nem alkalmas, akkor lehet az úttesten gyalogolni. Lakott területen lehetőleg a bal oldalon, lakott területen kívül mindig a bal oldalon, szorosan az úttest szélén. Éjszaka fényvisszaverő ruházat, vagy mellény használata kötelező.

Úttesten átkelés. Az egyik legtöbb kockázatot magában foglaló helyzet a fiatal közlekedők számára az úton való átkelés. Az úttesten való átkeléskor mindig nagyon figyelmesnek, óvatosnak, elővigyázatosnak kell lenni. Az úttesten való átkelés négy fontos szabálya.

1. A gyalogosnak a kijelölt gyalogos átkelőhelyen kell áthaladni. Az átkelés legbiztonságosabb helye a kijelölt gyalogos átkelőhely (=zebra) jelzőlámpával. A zebrán a gyalogosnak elsőbbsége van, még akkor is, ha ezt sajnos sok

gépjárművezető nem tartja be. Törekedjünk arra, hogy a járművezetőkben tudatosítsuk ennek a szabálynak a betartatását.

2. Zebra hiányában útkereszteződésnél – ha van járda, annak a képzeletbeli meghosszabbított vonalában- kell áthaladni.
3. Járdasziget esetében a hozzá közelebb eső járda között keljünk át az úttesten.
4. Egyéb úttesten bárhol (főútvonalon csak az előbbi három helyen). Amennyiben nincs a közelben zebra, vagy útkereszteződés akkor csak olyan útszakaszon kísérelhető meg az átkelés, ahol jól belátható mindét irányban.

Komoly veszélyforrás és emiatt számos baleset okozója, parkoló gépjármű mögül történő átkelési kísérlet. Ebben az esetben ugyanis a parkoló gépjármű, pl. le és felszállás idejére várakozó autóbusz mögül, takarásból előlépő gyalogost a közlekedő gépjármű vezetője nem láthatja. Ne lépjünk az úttestre parkoló gépjármű takarásából!

Az alábbi szabályokat még maradéktalanul tartsuk be az úton való átkeléskor:

- Az úttest szélén, a járdaszegélynél mindig meg kell állni.
- Óvodás korú gyermek fogja meg a felnőtt kezét.
- Többször figyelmesen szét kell nézni! (Balra – jobbra – balra-jobbra.)
- Megvárni, amíg a közlekedő járművek teljesen megállnak a gyalogátkelő előtt.
- Egyenes vonalban áthaladni az úttesten, határozott léptekkel, de nem futva.
- Szemkontaktussal meggyőződni arról, hogy a gépjármű vezetője érzékeli az átkelési szándékot.

A fiatalok életkoruknak megfelelően, különböző járműtípusra szerezhetnek **vezetői engedélyt**. Nézzük meg, hogy milyen életkorban milyen jogosítványt szerezhetünk.

- Segédmotor (50 ccm-ig): 14 év,
- A1 – kismotor (125 ccm-ig): 16. év
- A kategóriás motoros jogosítvány (600 ccm-től): 24 év.
- B kategóriás jogosítvány, személygépkocsira: 17 év
- C kategóriás jogosítvány, tehergépkocsira: 21 éves kortól (feltétel a B kategória)
- D kategóriás jogosítvány, autóbuszra: 24 éves kor, (feltétel egy B, illetve C kategóriás jogosítvány)
- E kategóriás jogosítvány, pótkocsihoz: két évnél régebbi B/C kat. jogosítvány, illetve betöltött 21 életév.

A fiataloknak a fent felsorolt kategóriájú jogosítvány megszerzésével nyílik meg a lehetősége gépjárművezetőként bekapcsolódni a közlekedésbe. Azonban ne feledjük, hogy a biztonságos közlekedéshez nélkülözhetetlen a KRESZ szabályok ismerete, **vezetési tapasztalat és közlekedési rutin** csak hosszú évek alatt gyűlik össze. Éppen ezért az első időkben legyünk kellően megfontoltak, óvatosak és körültekintőek, hiszen nem csak saját magunk, hanem valamennyi közlekedésben résztvevő biztonságért is felelősséggel tartozunk.

7. Sporttevékenység

A **sport** nem kizárólag szűk értelemben vett testmozgás. Számos mentális tulajdonságunkra is jó hatással van, különösen fejleszti a **kitartást, akaratot** és a csapatsportágak a csapatszellemet is. Segít, hogy kiegyensúlyozottabbak legyünk a hétköznapiakban, megtanít arra, hogy célokat tűzzünk ki, amelyek eléréséért megküzdünk. Amit a sportolás során megtanulunk, az javunkra lesz az életben is, segít nekünk abban, hogy mindenkor fel tudjunk állni és legyőzni legyőzhetetlennek tűnő akadályokat, helyzeteket is.

A polgárőrök képzésében a sport, mint eszköz jelenik meg. A képzés célja a fiatal polgárőrök **fizikai és mentális képességeinek fejlesztése** a sport segítségével.

I. A képzés prioritása az alábbi **fizikai képességek** fejlesztése:

- 1.) állóképesség/erő-állóképesség/gyorsaság
- 2.) koordináció/ügyesség.

II. A fejleszteni kívánt **mentális képességek**:

- önbizalom,
- csapatszellem,
- helyzetfelismerés,
- problémamegoldó képesség.

A rendelkezésre álló képzési idő /3 óra/ arra ad lehetőséget, hogy a kiképző nagyon röviden és célirányosan, elméleti és gyakorlati ismereteket közvetítsen a fent jelzett képességek fejlesztéséhez. Figyelembe kell venni a korosztályos / 14-18 év/ jellemzőket, illetve a csoportok nagyságát és heterogenitását is. Érdemes vegyes csoportokat kialakítani, fiúk lányok, fiatalabbak, idősebbek stb.

III. **A sportfoglalkozás menete:**

1. bemelegítés: izomzat bemelegítése különböző feladatokkal lentől felfele, vagy fordítva: nyújtás, lazítás, jogging, bemozgatás, karhajlítás-nyújtás, négyütemű fekvőtámasz, guggolás stb.
2. szabályok, feladatok, elvárások, veszélyforrások ismertetése, különös tekintettel a polgárőr háromtusa feladataira (úszás, lovaglás, terepfutás/légpuska lövészet)
3. sportfoglalkozás levezetése (szükséges eszközök, kellékekről előre gondoskodni kell)
- 3.) a sportfoglalkozás alapján érdemes lehet javaslatokat megfogalmazni az résztvevők egyéni edzéstervéhez.

Néhány konkrét feladat a sportfoglalkozáshoz:

-3/6/12 perces vagy 1/2/3/5 km-es futás, lehetőleg füves, egyenletes terepen, vagy erdei utakon;

- terepfutás, ellenőrző vagy pontok, közbenső erősítő/ügyességi feladatok beiktatásával;
- lépcsőzés (egyesével, kettesével, intenzív lépcsőfutás, beiktatott pihenőkkel);
- bekötött szemmel feladatok végrehajtása párban, kis csoportokban;
- egyensúlyi érzéket fejlesztő feladatok, pl. gerenda járás,
- fáramászás időre, csak kellően ügyes és felelősségteljes résztvevőkkel;
- sorverseny keretében futó, ügyességi és koordinációs feladatok beiktatásával, labdával, váltóbottal;
- elrejtett tárgyak, eszközök felkutatása időre előre meghatározott támpontok segítségével;
- bunker, tutajépítés kis csoportokban;
- énekes, táncos csapatépítő feladatok az életkorhoz igazítva.
- csapatsportágak kipróbálása: labdarúgás/kézilabda/kosárlabda/röplabda, eredmények összesítését követően győztes hirdetése.

IV. Szakmai tartalom a **polgárőr háromtusához**

Lovaglás száron, közben ügyességi, egyensúlyi feladatok. Megfelelő végrehajtás esetén lovaglás szabadon, terepen.

Terepfutás: Hegymenet , lejtmenet futás, iramfutások, 1-2-3-5 km vagy 3-6-12 perces futás keretében történő felmérése.

Úszás: A négy féle úszásnemből a gyors, hát és a mellúszás technikájának begyakorlása, vízből mentés feladatai bábuval, társsal.

A légpuska lövészzettel és az önvédelemmel a következő fejezetekben külön foglalkozunk.

8. Légpuska lövészzeti felkészítés

A légfegyverek tartását országonként eltérő módon szabályozzák. Van, ahol bármilyen légfegyver teljesen szabadon tartható, de többnyire a csőtorkolati energia alapján választják ketté a légfegyvereket szabadon tartható és engedélyköteles kategóriába. A hazai törvényi szabályozás -2004. évi XXIV. törvény és a 253/2004. (VIII. 31.) Korm. rendelet- szerint a légfegyver 18 éves kor felett szabadon vásárolható és tartható, amennyiben csőtorkolati energiája nem haladja meg a 7,5 Joule értéket. A szabadon tartható légfegyverekre az alábbi előírások vonatkoznak:

Tárolás: a fegyvert a hozzá tartozó lövedékektől elkülönítve jól zárható helyen kell tárolni úgy, hogy ahhoz illetéktelen személyek ne férhessenek hozzá.

Szállítás: a légfegyver közterületen, nyilvános helyen - ideértve az ott lévő járművek belső tereit is -, közforgalmú közlekedési eszközön csak zárt tárolóeszközben szállítható.

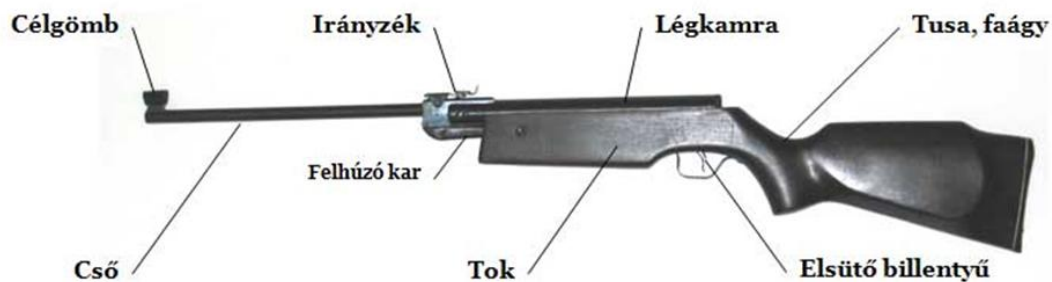
Használat: 18 év alatti személy csak felnőtt felügyelete mellett használhat légfegyvert. Légfegyver lőtéren, céllövöldében, bekerített magánterületen a fegyver használatára vonatkozó biztonsági előírások betartása mellett, kizárólag

sportlövészetre vagy céllövészetre használható. A versenyek mindig lőtéren, vagy bekerített magánterületen zajlanak - utóbbi esetben csak szabadon tartható légfegyverekkel lehet versenyezni.

Egyebek: A légfegyveren nem végezhető olyan változtatás, amely annak csőtorkolati energiáját 7,5 J felé emelné, ezáltal lőfegyverré alakítaná. A légfegyver javítása csak hatósági engedély birtokában végezhető.

A szabályok megsértése ötvenezer forintig terjedő pénzbírságot eredményezhet, illetve a kérdéses fegyvert el is kobozhatják. Lőfegyverré alakítás esetén már **bűncselekmény** állapítható meg, ami 2-8 évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető.

A lépuska részei az alábbiak:

A cső a fegyver legfontosabb alkatrésze. Megadja a lövedék repülési irányát, kezdősebességét és huzagainak segítségével a lövedék hossz tengely körüli forgását. Ez biztosítja a lövedék röppályán való állékonyságát és ez teszi lehetővé a cél eltalálását.

Az irányzó rendszer a csőre van szerelve, célgömbből és irányzékából áll. A fegyver csövének a célra irányítására és a pontos célzásra szolgál.

A tok a cső és a fegyver többi alkatrészének összekapcsolására szolgál.

Az elsütő szerkezet is a tokba van építve. Ennek eleme az elsütő billentyű (amit tévesen ravasznak is hívnak), ezzel lehet a lövést kiváltani.

A légkamrában állítjuk elő a lövéshez szükséges túlnyomást. A felhúzó karral egy légoszlopot képzünk, melyet a lövés pillanatában a dugattyú összeprésel. A túlnyomásos levegő a lövedéket átpréseli a cső huzagolásán és kirepíti a cél irányába.

A tusa és a faágy teszi lehetővé, hogy a puskát mindig azonosan foghassuk.

A lépuska löszere lágyólom ötvözetből készül. Alsó részén a szoknya teszi lehetővé, hogy a légnyomás belesajtolhassa a csőbe és röppályája stabil legyen.

A fegyverek főbb kategóriáihoz.

- sport
- vadász
- önvédelmi és
- katonai fegyvereket különböztethetünk meg.

Mindegyik kategóriához fegyverismereti vizsgát kell tenni. Ami elméleti és gyakorlati részből áll. Sport célra alkalmazhatóak engedély nélkül vásárolható fegyverek is, mint a 7,5 J csőtorkolati energiánál nem nagyobb légpuskák, légpisztolyok. Illetve vannak az Airsoft és a Paintball fegyverek.

A lövészeti rendszabályok és a célzással kapcsolatos tudnivalókról lásd az a jegyzet végén található mellékleteket.

9. Önvédelem

Az önvédelmen általában valamilyen **fizikai cselekményt** értünk, amely alkalmas arra, hogy a minket vagy embertársunkat érő -egy vagy több személy által elkövetendő-támadást elhárítsuk. Hatékony ellentámadással vagy a helyzetből való kilépéssel a szituációt végleg megszüntethetjük. Fontos tisztázni, hogy az önvédelem nem ütések és rúgások sokasága. Először az **eszünket kell használnunk** (taktikai megoldás), hogy lehetőleg az öklünket ne kelljen. A konfliktus kimenetele már sokszor elméleti síkon eldőlt. Éppen ezért fontos tudatában lenni azoknak a módszereknek, amivel **elkerülhetőek illetve elháríthatóak** az ilyen cselekmények. Ha szóban nem tudjuk megoldani a szituációt és a veszély továbbra is fennáll, akkor az önvédelem fizikai részéről beszélünk, ahol a védekezésen és csak a szükséges mértékű támadáson van a hangsúly. Itt persze nem az akciófilmekben látott jelenetekre kell gondolni. Nem az a lényeg mekkora a karod vagy, hogy hány kilóval nyomsz fekve, esetleg tudsz-e a levegőben hármat rúgni egy felugrásból. Nem az számít, hogy te vagy-e a legmenőbb srác vagy lány a téren. Sokkal inkább az, hogy tisztában vagy-e azokkal a technikai megoldásokkal, amiket alkalmaznod kell vagy amik egyáltalán működőképesek az adott helyzetben.

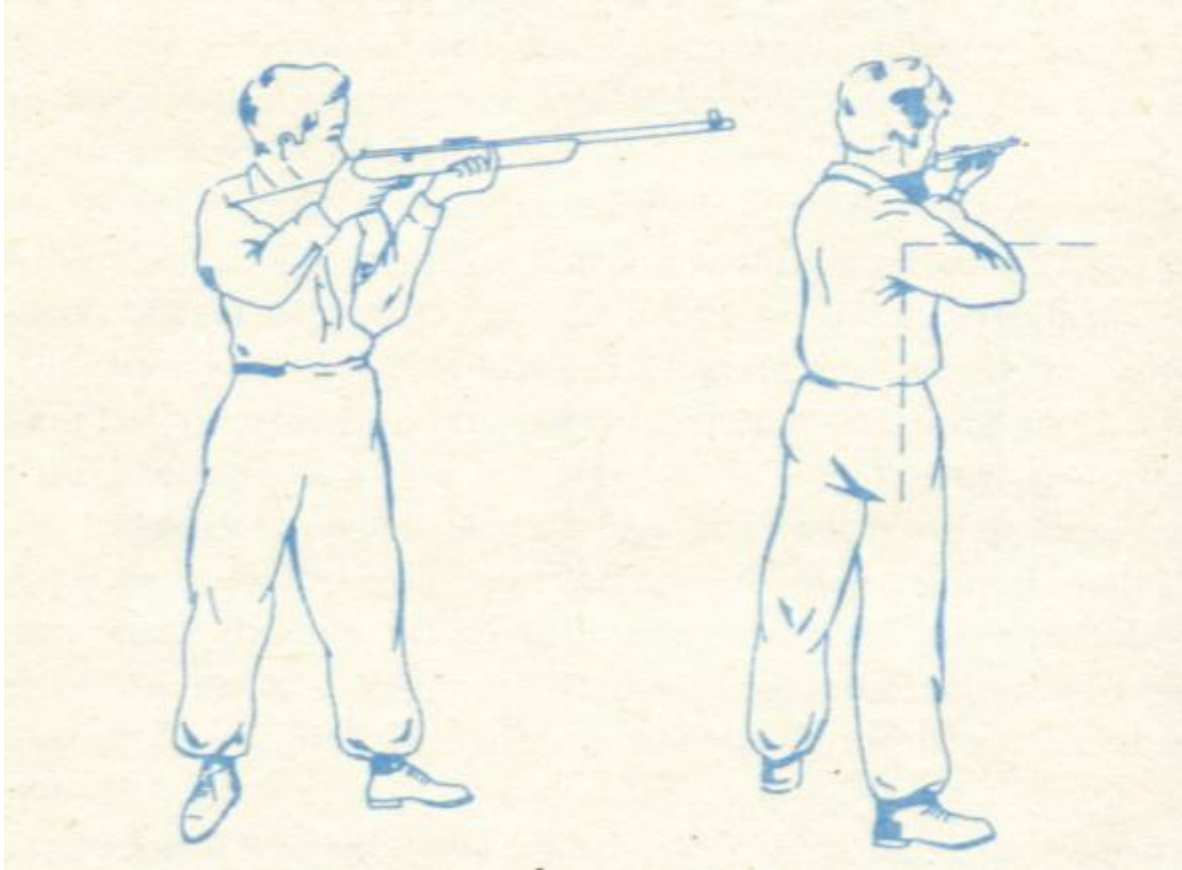
Biztos mindenki hallott vagy látott már a televízióban, ne adj Isten személyesen is rablásról, erőszakról, zaklatásról, vagy arról hogyan kötöttek bele valakibe az utcán. Sokan az ilyen helyzetekben mégis csak legyintünk, azzal a felkiáltással: „Velünk ez nem történhet meg! vagy Én ezt meg tudtam volna oldani. Miért nem figyelt jobban oda, az ő hibája.” stb. Te vajon meg tudnád védeni magad? Igen? Biztos vagy benne? Kérlek, gondold gyorsan végig, ha késsel vagy bottal, vagy netán fegyverrel fenyeget a támadó, vagy ha többen vannak, akkor is meg tudnád oldani a veszélyes helyzetet? Vagy csak zavartan állnál, mert eddig szerencsére még nem történt veled ilyen, még nem kerültél soha verekedésbe, nagyobb inzultusba. Ugye nem is olyan könnyű!

Az önvédelem nem egy új hobby, nem divatsport, de nem is valami egzakt tudomány. **Könnyen tanulható** mindenki számára legyen szó akár egy tíz éves mozgékony, nyugtalan gyerekről, vagy a harmincas éveiben járó életerős emberről, netán egy hatvanas éveiben járó éves emberről, aki már nem olyan mozgékony. Az önvédelemnél nem számít a korod, testalkatod, hiszen az önvédelem rólad szól, hozzád, az egyéniségedhez és az élethelyzetedhez igazodik.

Azonban az önvédelem fizikai (technikai) részére csak a jól felkészült, fizikailg és mentálisan egészséges emberek képesek. Ezért a sportolás nagyon fontos az önvédelmi tudás megszerzéséhez. A sport fejleszti azokat a képességeidet, amelyek elengedhetetlenek az önvédelem technikai részének elsajátításához. Ilyenek például az állóképesség, az erőnlét, a hajlékonyság, a gyorsaság, az egyensúlyérzék, a mozgás koordináció. Előbbi képességek fejlesztésében nyújtanak segítséget a 7. fejezetben leírtak. Ezzel szemben az önvédelem **nem csak egy sport, az önvédelem több annál**, akár az életet is jelentheti.

Mellékletek:

1. számú melléklet: A célzás (légpuskalövészet)

Álló testhelyzetből történő lövésnél a fegyver teljes súlyát lényegében a bal kar tartja, ezért a lövő bizonytalan egyensúlyi helyzetbe kerül; a fegyver súlypontja távol esik a test súlypontjától, és komoly erőfeszítésbe kerül, hogy a lövés pillanatában a fegyver csövét mozdulatlanul tartsa.

A viszonylag stabil egyensúlyi helyzet a felsőtest megfelelő hátradöntésével érhető el. Ezt a célt szolgálja a fegyvert tartó kar feltámasztása a mellkashoz, illetve a csípőhöz. A tus vállgödörbe helyezését a jobb kar közel vízszintesig történő felemelésével segíthetjük elő.

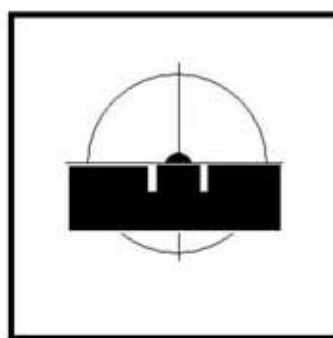
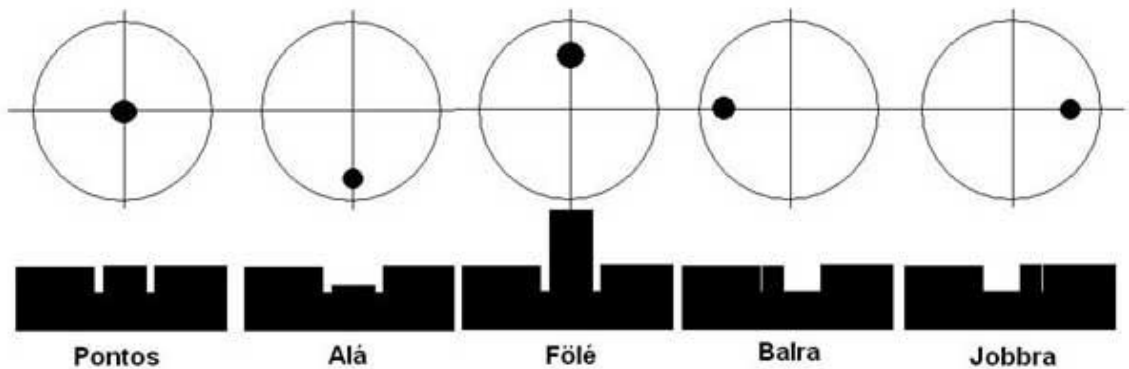
Fontos, hogy minden egyes lövésnél azonos módon támasszuk arcunkat a tushoz, ugyanúgy fogjuk a fegyvert, és a szemünk is azonos távolságra legyen, hogy pontosan tudjunk célzni.

A célzási művelet pontosságához tartozik az is, hogy a lövő a fegyvert az izmok feszítése és erőlködés nélkül tudja a cél irányába tartani. A testhelyzet könnyű ellenőrzési módja, hogy a célzás után néhány másodpercre mindkét szemed csukd be, majd miután újra kinyitottad és az irányzék még mindig a célra mutat, akkor a megfelelő testhelyzetet sikerült felvenned.

A billentyű elhúzásával a legjobb célzás esetén is elronthatjuk a találatot. Ezért a helyes megoldás az, hogy a célzás közben a légzésre koncentrálunk, és eközben fokozatosan görbítjük a mutató ujjunkat az elsütő billentyűn, amíg a lövés meg nem történik.

A célpont megválasztásánál az a kiindulási alap, hogy a cél közepén szeretnénk találatot elérni. Ennek érdekében körkörös lőlap esetén az ideális célpont a fekete kör alsó széle, közepe.

Így célozz!

Viszont minden fegyver egyedi szórásképpel rendelkezik. Ezért érdemes próbálvéseket végezni, hogy az adott fegyverrel hová kell célozni a legjobb eredmény eléréséhez.

2. számú melléklet: A lövészetben betartandó biztonsági rendszabályok

Ezen szabályok ismeretének és betartásának a célja az, hogy a lögyakorlaton a baleseteket és a sérüléseket megelőzzük.

A megelőzés elérhető:

- magas fokú fegyelmezettséggel
- a fegyver szakszerű kezelésével
- a lögyakorlat-vezető utasításainak pontos végrehajtásával
- a lögyakorlat előírásainak alapos ismeretével

Legfontosabb rendszabályok:

- **töltetlen fegyver nincs!**
- **a lőtéren mindennemű tevékenységet csak a lögyakorlat-vezető utasítására szabad végezni.**
- **az utasítások végrehajtása mindenkinek kötelező!**
- **aki a lövészetvezető utasításai nem tartja be, a lövészetből kizárandó, a lőtér területéről eltávolítható!**

További fontos szabályok:

- ha fegyvert veszel a kezébe, elsőként ellenőrizd a töltetlenségét
- soha ne fogd emberre a fegyvert, még akkor sem, ha töltetlen
- a fegyver csövét töltéskor, ürítéskor mindig semleges irányba (ahol nem okozol sérülést) tartsd
- ne állj más fegyverének csöve elé
- a lövés beszüntetése után vagy a lövészetvezető utasítására azonnal ürítsd a fegyvert
- a töltött fegyvert óvd a leeséstől
- használat előtt ellenőrizd a fegyver és a lőszer hibátlanágát

TILOS:

- hibás fegyverrel, lőszerrel lögyakorlatot végrehajtani
- a löszert utasítás nélkül a fegyverbe tölteni
- tűzparancs elhangzása előtt a lövést megkezdeni
- a fegyvert a céltól eltérő irányba fordítani
- a fegyverrel megfordulni
- a fegyvert emberre vagy állatra irányítani
- a töltött fegyvert bárhol otthagyni vagy másnak átadni
- a "Tüzet szüntess!" utasítás után a lövést folytatni
- a lövés befejezése után a fegyver ürítését elmulasztani

SZIGORÚAN TILOS:

- a fegyvert bármihez hozzátámasztani,
- a fegyver csövét bármivel bedugni,
- a lőszerrel a csőből idegen tárgyat kilőni,
- a fegyverbe nem belevaló löszert betölteni és azt kilőni,
- homokos, szennyezett löszert betölteni,
- a fegyver alkatrészeit erőltetni, feszíteni

3. számú melléklet: A lövészet technikai képzés részelemei

A lőállás berendezése	Legyen rá gondja, hogy a gyakorlat megkezdése előtt minden szükséges eszköz a helyén legyen
A fegyver előkészítése	Ellenőrizze a fegyver lövésre való alkalmasságát (elsütő szerkezet, irányzék)
Bemelegítés	- Alakítsa ki azt a gyakorlatsort, melyet minden edzés előtt elvégez az első próbálövés előtt: fegyver nélkül és fegyverrel; lőálláson kívül és a lőállásban; tartásgyakorlattal, célratartással, száraz sütésgyakorlattal. - Pontról pontra tartsa be a sorrendet. Váljék a mindennapok rutinjává a lőtérre érkezéstől az első löfeladat végrehajtásáig. - Lelkileg hangolódjék rá a lövésre
Légpuskás álló testhelyzet felvétele, kialakítása	A felvett testhelyzet feleljen meg a lövő alkatának, testarányainak. Automatizáltság fokáig gyakorolja be a beállítás pontos sorrendjét és az elfoglalt pozíciót.
Légpuskás álló testhelyzet - beállítás, egyensúly	Közel váll szélességű terpeszben; a törzs hátradöntésével, a medence előretolásával biztosítsa azt a helyzetet, mikor is a felvett fegyverrel együtt egyensúlyba kerül. Törekedjen arra, hogy egyformán tudja elvégezni a beállást.
A légpuska alátámasztása	A testarányoknak megfelelően biztosítsa az egyensúlyt; bal karral (jobb kezes lövő) támaszt (nem emel) alá közel függőleges helyzetben, a könyök a medence lágy részén támaszkodik.
A jobb kar helyzete	Kerüljön a jobb kar (jobb kezes lövő) nyugalmi helyzetbe, a jobb váll laza.
A fej helyzete a tusán	Természetes tartásban, biztosítsa, hogy a szemérlőtetés nélkül előre nézzen, zavartalan legyen a látás.
Légpuskás álló testhelyzet ellenőrzése	Győződjék meg a beállítás pontosságáról: célratartás során csukott és nyitott szemmel; száraz és éles lövéssel, fordított lapra és körösre.
Korrekció magassági, ill. oldal irányú eltérésnél	Hibának megfelelő mértékű korrekciót hajtson végre; tudja és végezze el azokat a mozdulatokat, igazításokat, amelyek a magassági, ill. oldal hibát kiküszöbölik.
A légpuska súlyozása	Fokozatosan emelve a cső vagy tusa súlyok

	nagyságát, érjen el a fegyver összsúlya a súlyhatárig.
Súlypont-kiegyenlítés	Keresse meg az a helyzetet, mikor a kinyújtott fegyverrel együtt is egyensúlyba kerül, a felsőtest enyhén hátradől.
Finom célzás	Pontosan, összerendezetten tartsa a fegyvert a célon, és közben folyamatosan növelje az elsütő billentyű terhelését.
A természetes látás és a célzás ellentmondása	Annak az ellentmondásnak a dacára is tudatosan a közelebb és sötétben levő célgömbre fókuszáljon, hogy a szem természetes körülmények között a távolba és a fényre néz.
Légzési technika, tudatos szabályozás	Végezzen olyan nagyobb erőkifejtést igénylő kiegészítő sportmozgásokat, melynek révén rendelkezni fog a megfelelő oxigénmennyiséggel, nem lép fel oxigénadósság a lövés során.
Sütés, az elsütő szerkezet oldása, a lövés bekövetkezése	A mikrokoordinációs képesség általi tartás és a finom célzás közben a billentyű folyamatos terhelésével oldja az elsütő szerkezetet.
Sütésbiztonság, rángatásmentes sütés	Gyakorolja a sütésfolyamatot célratartás során külső célképpel és a nélkül; csukott és nyitott szemmel; száraz és éles lövéssel fordított lapra és körösre; feltámasztott fegyverrel és szabadkézből
Célratartás fegyverrel, sütés gyakorlása nélkül	Tartási paraméterek javítása, biztos egyensúlyi helyzet felvétele, a mikrokoordináció javítása; a célzás pontosítása
Célratartás fegyverrel, száraz lövéssel	A sütés technika javítása, tökéletesítése a bemelegítés, az edzés, a verseny során; testhelyzet ellenőrzése; sütésgátlás esetén a sütésbiztonság visszaszerzése
Nyílt irányzékú célzóberendezés: célgömb-nézőke méretarány	Látásának és testméreteinek megfelelő méretarányt válasszon; tartási paramétereinek javulásával önállóan változtasson az arányon
Szórásközép	Találja meg a középső találati pontot, ha szükséges irányzékállítással vigye középre
Fegyverek tisztítása, karbantartása	Végezze el a napi karbantartást, gondoskodjék fegyvere állagmegóvásáról

Felhasznált források:

- Bakos Ferenc (szerk.): Idegen szavak és kifejezések szótára, Akadémiai Kiadó, Budapest. 2002.
- Christián László: A rendészet alapvonalai, önkormányzati rendőrség, Universitas, Győr, 2011.
- Finszter Géza: A bűnüldözés működési modelljei. In: Gönczöl Katalin–Korinek László–Lévay Miklós: Kriminológiai ismeretek. Corvina, Budapest, 1996.
- Janza Frigyes: A rendészeti karrier rendszer, In: Gaál – Hautzinger (szerk): Határőr Tudományos Közlemények IX. 2008.
- Mezey Barna (szerk.) Magyar alkotmánytörténet, Osiris Kiadó, Budapest, 1995.
- Sipos Péter: Huszadik századi egyetemes történelem (1914-1990), Ikva Könyvkiadó, Budapest, 1994.
- Niedzielsky Katalin: Hogyan óvjuk meg gyermekeinket a világháló veszélyeitől? In: Szak- és felnőttképzés, A Nemzeti Munkaügyi Hivatal folyóirata, II- évf. 2013/2. szám.
- Parti Katalin, Schmidt Andrea, Néray Bálint, Virág György, TABBY in Internet: Az online bántalmazás volumenének felmérése és mentorképzés Magyarországon (2011-2014). In Ügyészek Lapja, XXIV. évf. 2014/3-4,

Internetes források:

- <http://www.ksh.hu>
- http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_zjb002.html
- Magyar Honvédség Hadkiegészítő és központi nyilvántartó parancsnokság honlapja:hadkiegeszites.honvedseg.hu/onkentes_tartalekos_rendszer/tartalekosok_alap_fogalmak
- <http://www.opsz.hu/beszamolok-ertekelesek/a-polgarorseg-tarsadalmi-megitelese-tanulmany-magyar-rendezettudomanyi-tarsasag>
- <http://www.epa.oszk.hu/00000/00016/00140/081015.htm>
- <http://www.legpuska.eu>
- <http://www.katonadolog.hu>
- http://www.nupi.hu/download/sportiskola/sportagi/sportloveszet_sportagi_tanterv.pdf
- <http://www.slideshare.net/wearesocialsg/social-digital-mobile-in-europe> (2014.)
- <http://www.internetlivestats.com/internet-users>
- <http://www.internetlivestats.com/google-search-statistics>
- <https://www.youtube.com/yt/press/statistics.htm>
- <https://www.appannie.com/dashboard/64936>
- <http://blog.kissmetrics.com/facebook-statistics>
- <http://www.radicati.com/wp/wp-content/uploads/2013/04/Email-Statistics-Report-2013-2017-Executive-Summary.pdf>

- <http://expandedramblings.com/index.php/amazon-statistics>

Legfontosabb felhasznált jogszabályok:

- Alaptörvény (2011. április 25.),
- 2010. évi XLIII. törvény a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról,
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről,
- 2011. évi CLXV. törvény a polgárőrségről és a polgárőri tevékenységről (Pótv.),
- 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről (Ptk.),
- 2012. évi C törvény a Büntető Törvénykönyvről (Btk.),
- 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről (Szabs.),
- 1994. évi XXXIV. törvény a rendőrségről (Rtv.),
- 2011. évi CLXXXIX törvény, Magyarország helyi önkormányzatairól (Mötv.),
- 2012. CXX. törvény az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról